

Henkilökuvassa **Mika Airaksela**

Betonilehden henkilögalleriassa on haastateltavana rakennusmestari **Mika Airaksela** (s.1966 Uraisilla.)

”Ei rakentajaksi eikä appiukon kanssa samaan firmaan töihin.” Ainakin näissä kahdessa asiassa Mika Airaksela on vuosien kuluessa muuttanut mieltään. Eikä ole kumpaakaan mielenmuutosta katunut.

Aivan normitietä Mika ei päätyneenkään opiskelemaan rakennusmestariksi Vaasan Tekuun vuonna 1985. Hän kertoo, että pääsykokeisiin houkutteli aikanaan pääasiassa se, että sitä varten sai peruskoulusta vapaapäivän. Vapaapäivän vietto kannatti, sillä opiskelupaikka tuli. Tuolloin vuosiotosta kaksi sai varata opiskelupaikan kahden vuoden päähän ja Mika oli toinen heistä.

”Sinä aikana pystyi suorittamaan vaaditun harjoittelun joko käymällä ammattikoulun ja työskentelemällä kesät raksalla tai menemällä suoraan työharjoittelijaksi. Harmi, että nykysysteemissä ennakkoharjoittelua ei vaadita. Sen takia aiheutuu turhaa opiskelijahävikkää, kun suoraan koulusta tullut huomaakin, ettei ala ole hänen juttunsa”, Mika pohtii.

Mika itse oli harjoittelijana ensin jurvalaisen Aarne Anttilan ja vaasalaisissa K. E. Nymanin firmoissa ja sitten Jyväskylässä Tynkkysellä. Ennen tekua hän kävi myös armeijan.

Dj-keikkoja ympäri Suomen

Mika toki tiesi, mitä rakentaminen on, sillä isä oli rakennusmestari. ”Minulla oli kouluaikana kuitenkin mielessä ihan toinen ammatti, jonka myös toteutin. Vuonna 1982 aloin tehdä dj-keikkoja ympäri Suomea ja vuonna 1986 perustimme kaverin kanssa ohjelmatoimiston ja äänentoisto-

laite-firman.”

”Kaiken takana on nainen”, Mika vastaa kysymykseen, miten hän rupesi rakentajaksi.

Valmistujaisluokan kronikassakin Mikasta kerrotaan: ”Soitti ammatikseen levyjä ja suoritti vapaa-ajallaan teknillisen koulun oppimäärän.”

”Tyttyöstävä oli sitä mieltä, että dj:n työajat eivät lyö yksin seurustelun saatikka perhe-elämän kanssa”, Mika naurahtaa ja kertoo, että silloisen tyttöystävän työhuone on nyt saman käytävän päässä. ”Myös Paula opiskeli Vaasan tekussa, hän valmistui puolitoista vuotta myöhemmin.”

Työmaamestarista toimitusjohtajaksi

1980-90-luvun vaihteessa rakentajille oli töitä tarjolla valittavaksi asti. Mika myi ohjelma-firman yhtiökumppanilleen ja tuli Helsinkiin Rakennusliike Reponen Oy:n palvelukseen. Samassa yrityksessä hän on viihtynyt siis jo yli neljännesvuosisadan.

”Oikeastaan minä en valinnut Reposta vaan Reponen valitsi minut. Reposella tuolloin työpäällikkönä työskennellyt appeni, *Erkki Tolkkinen* näet houkutteli minut firmaan puoliväksin”, Mika vastaa kysymykseen miksi Reposelle.

”Ensin työmaamestarina, sitten viisi vuotta vastaavana mestarina ja työpäällikkönä viisi vuotta”, Mika kertoo. Reponen toimitusjohtaja hänestä tuli vuonna 2001 pestiä kymmenen vuotta hoitaneen Erkin jälkeen.

”Päivääkään en ole katunut appiukon houkutukseen suostumista. Erkki on loistotyyppi ja vahva visionääri, jonka aloittaman työn ansiosta

yrityksessä on vahva kehittämisen ja oman tekemisen kulttuuri”, Mika kehuu vuoteen 2005 saakka hallituksen puheenjohtajan toiminutta Erkki Tolkkista.

1990-luvun alussa Reponen toimiva johto osti 1950-luvulla perustetun perheyriksen. Omistajia on nyt kuusi. Kaikki työskentelevät Reposella, Mika on heistä yksi.

Asunnot ovat Reponen juttu

Reponen on erikoistunut asuntorakentamiseen. ”Syrjähyppyjäkin on ollut, kuten pari vuotta sitten valmistunut hissiyhtiö Schindlerin pääkonttori. Ne ovat johtuneet siitä, että tilaaja on halunnut meidät tekijäksi”, Mika kertoo.

Asuntorakentamisen tukijaloiksi hän kertoo oman betonielementtitehtaan, tytäryhtiö Laatuseinä Oy:n sekä oman metallituotteiden valmistuksen: ”Parvekekaiteita, ikkunalistoja, tuotteita, joita tarvitaan tasaisesti asuntorakentamisessa.”

Erikoistuminen kerryttää samalla osaamista, asuntorakentamisen tieto-taitoa. ”Juuri teknisen osaamisen kautta olemme saaneet kaikki tämänkin hetken työmme – joko neuvottelemalla tai kvr:nä. Asiakkaitamme ovat parikymmentä isoa rakennuttajaa ja heidän asiakkaitaan. Myymme heille joko itse tai asiakkaiden kanssa yhdessä kehittämääme uutta”, Mika toteaa.

Matalaenergiasta passiivitaloon

Reponen oli etujoukoissa, kun matalaenergiarakennuksia alettiin kehittää toden teolla 2000-luvun alussa.

1 Vaikka Mika Airaksela on syntynyt Uuraisilla, hän pitää itseään pohjalaisena. Sieltä ovat sekä äidin että isän sukujuuret: ”Muutimme Jurvaan 1977, kun olin 11-vuotias, mutta jo sitä ennen vietin kesät ja lomat isovanhempien luona Jurvassa.”

”Meillä oli ja on selkeä näkemys siitä, ettei energian hinta laske. Eikä näkemys ole muuttunut nykyisestä välivaiheesta huolimatta. Myös määräyksien kautta energiatehokkuusvaatimukset tulevat entisestään kiristymään”, hän arvioi.

Reposen ensimmäinen matalaenergiakohde valmistui Leppävaaraan vuonna 2005, sen jälkeen tulivat Heinolan kohteet ja monta muuta, muun muassa ATT:n ensimmäinen passiivitalo Hernepellontielle Helsinkiin. Ne voivat Mikan mukaan edelleen hyvin.

Lähes nollaenergiatalo tulossa

Nyt Reposen työkalupakissa on jo hahmoteltu seuraavan tason eli heidän käsityksensä mukaiset lähes nollaenergiatalot.

Tavoitteena on A-energialuokan talo, jonka E-luku on 75. ”Se on kunnianhimoinen tavoite, tuleehan normien kautta pelkästä sähköstä annettuna jo 55. Käyttöveden ja kiinteistön lämmitykselle ei siis jää kuin 20.”

”Tavoitteen saavuttaminen vaatii energian paikallista tuottamista. Vantaan Kivistön puukerrostalossa olemme yhdessä VTT:n kautta hakeneet mallintamalla vaihtoehtoja. Sen kautta meillä on ensimmäiset luonnokset E-luku 75:n kerrostalosta.

Lähes nollaenergiarakentamisen suurimmat haasteet ovatkin Mikan mukaan talotekniikka-puolella. ”Lisäksi kaavoittajia pitäisi lisäkouluttaa, valitettavasti energiatehokkaan ratkaisun edellytyksiä ei tunneta riittävästi. Usein juuri kaavassa olevat miinat estävät todella energiatehokkaan rakentamisen.”

1

”Talojen suuntauksien ja muotojen vaikutus korostuu. Ilmanvaihtoon, joka kuluttaa lämmitysenergiasta puolet, kaavoitus vaikuttaa valtavasti: miten pystytään tekemään energiatehokkaasti raittiin ilman otto ja jätepuhallus, kuinka pitkälti joudutaan vetämään kanavia, miten saada hallittua sisäilman laatu. Kokonaisuus kertyy lukemattomista yksityiskohdista”, hän luettelee.

Asukkaan säätömahdollisuudet kuriin

Lähes nollaenergiatalon tekeminen tarkoittaa perinteisen lämmityksen jättämistä kokonaan pois. Ilmalämmitys on Mikan mukaan ainoa lämmitysvaihtoehto, joka reagoi kyllin nopeasti ympäristön muuttuviin olosuhteisiin.

Teknisten ratkaisujen rinnalla hän korostaa asunnon käyttäjän osuutta. ”Hyvä esimerkki on

TA-Yhtiöille tekemämme Oravarinteen kolme keskieuropalaisen passiivikriteerin määrittämän täyttävää identtistä omakotitaloa. Niissä asuu kolme täysin erilaista asukasta. Asunnossa, jossa viisihenkisen perheen viisi tietokonetta ja muut vempheet hurahtavat päälle samaan aikaan, asunnon lämpötila hyppää tunnissa viisi astetta ylös. Lattialämmitettyssä rakennuksessa tasaantuminen kestää 10 tuntia. Ilmalämmitys sen sijaan reagoi heti”, hän selvittää.

”Omissa kvr-kohteissamme emme enää anna asukkaalle mahdollisuutta muuttaa ja samalla sekoittaa automatiikkaa muuten kuin selkeiden kotona-poissa ja järkevän 17–23 sisälämpötilasäädön osalta. Talotekniikka-automatiikka on nykyään sellaista high-teciä, että sadasta rakentamisen ammattilaisestakin ehkä kaksi hallitsee sen säädöt käytännössä.”

Vaikka talotekniikan osuus energiatehok-
kaassa rakentamisessa on Mikan mukaan
tärkeä, tietysti myös itse talon pitää olla oikein
ja ilmatiiviisti rakennettu. Lähes nollaenergiata-
lon rakenteiden pitää myös olla huomattavasti
normeja paremmat.

Materiaalineutraali rakentaja

Entä materiaalit, puu vai betoni – niin ener-
giatehokkuuden kuin rakentamisen kannalta
muutenkin?

”Olen täysin materiaalineutraali. Molemmilla
voi rakentaa hyvin, mutta molemmilla voi tehdä
myös suttu”, Mika vastaa ja kertoo, että paras
esimerkki materiaalineutraalisuuden onnistu-
misesta on se, että häntä kutsutaan puhujasta
ja tilaisuudesta riippuen sekä puumieheksi että
betonimieheksi. ”Puuseminaarissa betonimie-
heksi ja betoniseminaarissa puumieheksi”, hän
tarkentaa.

Seminaari- ja luentopyyntöjä Mika saa
runsaasti sekä energia- että materiaaliasioi-
hin liittyen. Näkyvyyttä on tullut myös usei-
den tunnustusten muodossa sekä firmalle että
Mikalle henkilökohtaisesti. Puu- ja passiivita-
lorakentajana hän on hiljattain saanut sekä
Rantasalmi- että Spirit of Nature -palkinnot.

Reponen on tehnyt useita puukohteita, tuo-
reimpana Kivistön asuntomessujen Suomen
suurimman puukerrostalon. Käynnistymässä
on myös esimerkiksi passiivitason puukerros-
talon rakentaminen Helsingin Honkasuolle.

Helsingin Jätkäsaarella on puolestaan juuri
käynnistynyt Vihreistä Vihrein -asuinke-
rostalon rakentaminen. Se on betonitalo.

Rakennuslupavaiheessa on myös neljän
identtisen asuinke-rostalon kohde Helsingin
Kuninkaantammassa. Taloista kahteen
tulee betoni- ja kahteen puurunko. Helsingin
kaupungin Kehittyvä ke-rostalo -hankkeessa
saadaan todellista vertailutietoa materiaalien
vaikutuksista.

”Puurakentaminen on tällä hetkellä muoti-
asia”, Mika toteaa. Tärkeintä on hänen mukaansa
vakiinnuttaa myös puurakentamispuoli nor-
mirakentamiseksi, joka edellyttää puupuolen
ristiriitaisten, toistensa kumoavien normien
purkua.

”Vaikka meillä on jo vakiintunut järjestelmä,
jokainen puukohde on jossain suhteessa edelleen
koehanke. Uudessa rakennusvalvonnassa on
aina jumpattava läpi prosessi, jossa käydään läpi
normien ristiriitaisuudet, meidän tahtotilamme
ja se miten asiat hoidetaan.”

Sääsuojaus materiaalin mukaan

Isoin ero eri materiaaleista rakennettaessa
syntyy työmaalla kosteudenhallinnan järjes-
tämisestä.

”Puutalo pitää tehdä hupussa. Betonitaloa
ei kannata huputtaa”, Mika linjaa. Syykin on

2 Irti työruutiineista Mika pääsee laskettelurinteessä,
moottoripyörän selässä tai sukeltamalla.

selvä: kastumaan pääsyt puu on kuivuttuaankin
alusta homekasvustolle toisin kuin emäksinen
betoni, jolla homekasvusto ei viihdy.

Rakentamisaikainen kosteudenhallinta on
Mikan mukaan osaamista, joka on haluttaessa
täysin hallittavissa. ”Esimerkiksi ontelolaattoi-
hin jäävä vesi, joka on todellisuudessa ”vain”
esteettinen haitta, on oikein toimenpitein pois-
tettavissa. Puutalossa puolestaan erityisesti jul-
kisivun vedeneristys on huolellista toteutusta
vaativa vaihe.”

Kosteudenhallinnan toteutumisessa Mika
korostaa kosteusteknisesti turvallisten rakentei-
den merkitystä: ”Jos julkisivussa on kymmeniä
materiaaleja ja niiden välisiä rajapintoja, sitä
on todella vaikea saada sataprosenttisen vesi-
tiiviksi. Erityisen vaativaa se on Helsingissä
lisääntyneessä merenrantarakentamisessa, jossa
julkisivut joutuvat alttiiksi jatkuvalla kovalle
tuulen- ja vedenpaineelle.”

Hiilijalanjälki aina koko elinkaaren ajalta

Materiaalien välistä rakennusaikaista hiilijalan-
jälkikisaa Mika pitää turhana. ”Vain rakennuksen
koko elinkaaren aikana syntyvillä päästöillä
on merkitystä. Sitä laskettaessa ei ole mitään
merkitystä sillä, ovatko ne rakennusaikaiset
päästöt viisi vai seitsemän prosenttia”, hän
kuittaa.

”Hiilijalanjäljen kannalta oikeasti tärkeätä on
se, että tehdään energiatehokkaita, turvallisia,
kestäviä ja viihtyisiä taloja. Niitä voi tehdä yhtä
lailla betonista kuin puusta. Mutta se vaatii
osaamista.”

Osaaminen tarkoittaa Reposella myös sitä,
että työmailla on paljon omia miehiä. Esimerkiksi
perinteiset timpurityöt pyritään teettämään
omilla ammattilaisilla. Erikoistyöt, kuten lvis-
maalaukset, tasoite- ja mattotyöt teetetään puo-
lestaan aliurakoina kunkin alan ammattilaisilla.

Reposen palkkalistoilla on tällä hetkellä
vajaat sata henkilöä. Tytäryhtiö Laatutilit Oy:ssä
työskentelee toistakymmentä ja elementtiteh-
taalla 35 henkilöä.

”Elementtitehtaan periaatteena on tehdä
tuote mahdollisimman valmiiksi tehtaalla
suojeituissa olosuhteissa. Laadun lisäksi se on
kustannustehokasta”, Mika korostaa.

Vesielementtikin on tuttu

Airakselan pariskunta ei vatvo työasioita kotona,
vaikka saman työnantajan palveluksessa on
oltu jo 25 vuotta. Yhteisiä toimistovuosia tosin
ei ole niin paljon, sillä molemmat työskenteli-
vät aluksi työmaalla. Nyt Paula työskentelee
hankintainsinöörinä.

Espoon Saunaniemessä, itse rakennetussa
betonitalossa asuvien Paulan ja Mikan lisäksi
perheeseen kuuluu 17-vuotias tytär sekä irlan-
ninsusikoira Pikkuveli ja irlanninterrieri Luru.

”Sukeltaminen, laskettelu, moottoripyöräily
– viime tammikuussa tosin myin pyörän pois”,
Mika listaa vapaa-ajanharrastuksiaan. Moot-
toripyörällä on taittunut moni työreissukin.

Sukeltamassa Mika on käynyt kauempana-
kin, vastikään hän palasi kymmenen päivän
sukellusmatkalta Filippiineiltä.

Sirkka Saarinen